

неофіційний переклад

**РЕКОМЕНДАЦІЇ Ради Європи № R (2002)2
від 21 лютого 2002 року
“ПРО ДОСТУП ДО ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ”**

КОМІТЕТ МІНІСТРІВ РАДИ ЄВРОПИ, згідно зі статтею 15(b) Статуту Ради Європи –
Зважаючи на те, що завдання Ради Європи полягає у досягненні більшої єдності її держав-членів задля забезпечення та реалізації ідеалів та принципів, що є їх спільним надбанням,

Пам’ятаючи, зокрема, про статтю 19 Загальної декларації прав людини, статтей 6, 8 та 10 Конвенції Ради Європи “Про захист прав людини та основоположних свобод” 1950 р., Конвенцію ООН “Про доступ до інформації, участі громадськості в процесі вироблення рішень та доступі до правосуддя в питаннях, коли йдеться про захист довкілля” від 25.06.1998 р., Конвенцію РЄ № 108 від 28.01.1981 р. “Про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних”, Декларацію “Про свободу вираження поглядів та інформації” від 28.01.1982 р., а також Рекомендації № R (81)19 “Про доступ до інформації, яка знаходиться в розпорядженні державних органів”, Рекомендації № R (91)10 “Про передачу третім особам персональних даних, які знаходяться в розпорядженні державних органів”, Рекомендації № R (97)18 “Про захист персональних даних, які збираються та записуються для статистичних цілей”, а також Рекомендації № R (2000)13 “Про європейську політику доступу до архівів”,

Зважаючи на важливість у демократичному суспільстві відкритості органів державної влади та готовності їх надавати інформацію яка становить суспільний інтерес,

Зазначаючи те, що широкий доступ до офіційних документів на основі рівноправності та відповідно до чітких правил:

- дозволяє громадянам виробити адекватне бачення та сформувані критичні погляди щодо стану суспільства, у якому вони живуть, та щодо органів влади, які ними керують,
- сприяє більшій дієвості та ефективності адміністративних органів і допомагає підтримувати їх цілісність, усуваючи ризик корупції,
- є чинником, що підтверджує легітимність органів управління як державних служб і посилює довіру громадськості до органів державної влади,

Стверджуючи, відповідно, що держави-члени повинні докласти максимум зусиль з тим, щоб забезпечити громадянам доступ до інформації, яка міститься в офіційних документах, за умови охорони інших прав та законних інтересів,

Підкреслюючи, що викладені нижче принципи є мінімальним стандартом і їх слід сприймати без упередження тими національними законами та підзаконними актами, у яких уже зараз визнається більш широке право доступу до офіційних документів,

Вважаючи, що державні органи повинні взяти на себе зобов’язання проводити активну політику в питаннях спілкування з громадянами з тим, щоб надати в розпорядження громадян всю інформацію, яка може вважатися необхідною у відкритому демократичному суспільстві,

Р е к о м е н д у є урядам держав-членів керуватися в їх національному законодавстві та практичній діяльності принципами, що викладені в цих Рекомендаціях.

1. Дефініції

Для цілей цих Рекомендацій:

“органи державної влади” – означає:

- (i) уряд та адміністрацію на національному, регіональному або місцевому рівнях;
- (ii) фізичну або юридичну особу, яка виконує функції урядовця або наділена адміністративними повноваженнями відповідно до національного законодавства;

“офіційні документи” – означає будь-яку інформацію, яка є записаною в будь-якому вигляді, вироблена або отримана органами державної влади і пов’язана з будь-якою державною або адміністративною функцією, за винятком документів, які перебувають на стадії підготовки.

2. Поле застосування

2.1. Ці Рекомендації застосовуються лише до офіційних документів, які знаходяться в розпорядженні органів державної влади. Держави-члени мають розглянути у світлі національного законодавства та практики, наскільки викладені в цих Рекомендаціях принципи можуть бути застосовані до даних, що знаходяться в розпорядженні органів законодавчої та судової влади.

2.2. Ці Рекомендації не впливають на право доступу або обмеження в доступі, які передбачені в Конвенції № 108 від 28.01.1981 р. “Про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних”.

3. Загальні принципи доступу до офіційних документів

Держави-члени повинні гарантувати кожній особі, після здійснення нею запиту, право доступу до офіційних документів, які є в розпорядженні органів державної влади. Цей принцип має застосовуватися без жодної дискримінації, у тому числі й за ознакою державної належності.

4. Можливі обмеження в доступі до офіційних документів

4.1. Держави-члени можуть обмежити право доступу до офіційних документів. Обмеження повинні чітко визначені в законодавстві, бути необхідними в демократичному суспільстві і пропорційними меті захисту:

- (i) національної безпеки, оборони та міжнародних зв’язків;
- (ii) охорони громадського порядку;
- (iii) запобігання, розшуку та розслідування кримінальної діяльності;
- (iv) приватного життя та інших законних приватних інтересів;
- (v) комерційних та інших економічних інтересів, як приватних, так і державних;
- (vi) рівності сторін у судовому провадженні;
- (vii) природи;
- (viii) інспекцій, контролю та нагляду з боку органів державної влади;
- (ix) державної економічної, монетарної та обмінної політики;
- (x) конфіденційності обговорень всередині органу державної влади або ж між декількома органами державної влади під час внутрішнього процесу вироблення документу.

4.2. У доступі до документа може бути відмовлено, якщо оприлюднення вміщеної в офіційному документі інформації призводить або може призвести до порушення одного з інтересів, які викладені в пункті 1, незважаючи на переважаючий інтерес громадськості в такому оприлюдненні.

4.3. Держави-члени повинні розглянути можливість встановлення часових строків, після закінчення яких припиняється застосування викладених у пункті 1 обмежень.

5. Запити про доступ до офіційних документів

5.1. Особа, яка звертається із запитом про офіційний документ, не повинна пояснювати причини, через які вона бажає отримати доступ до офіційного документа.

5.2. Формальності під час здійснення запиту мають бути зведені до мінімуму.

6. Процедура розгляду заяв про доступ до офіційних документів

6.1. Запит про доступ до офіційного документа має бути розглянутий будь-яким органом державної влади, у розпорядженні якого перебуває цей документ.

6.2. Запити про доступ до офіційних документів повинні розглядатися на основі рівноправності.

6.3. Кожен запит про доступ до офіційного документа має бути розглянутий у короткий термін. Рішення має бути ухвалене, повідомлене та виконане впродовж визначеного строку, який може бути встановлений заздалегідь.

6.4. Якщо орган державної влади не має у своєму розпорядженні запитуваного офіційного документа, він повинен, наскільки це видається можливим, вказати особі, що робить запит, на компетентний орган державної влади.

6.5. Орган державної влади повинен допомогти особі, яка робить запит, визначити запитуваний документ, однак такий орган не зобов’язаний виконувати запит, якщо йдеться про документ, який не може бути визначений.

6.6. Орган державної влади, який відмовляє у доступі до цілого офіційного документа або до його частини, повинен навести причини відмови.

7. Форми доступу до офіційних документів

7.1. У разі, коли надається доступ до офіційного документа, орган державної влади повинен дозволити ознайомитися з оригіналом документа або ж надати його копію, враховуючи, наскільки це є можливим, переваги, що висловлені особою, яка звертається із запитом.

7.2. Якщо до якоїсь частини інформації вміщеної в офіційному документі застосовується обмеження, то орган державної влади повинен надати всю іншу інформацію, що міститься в документі. Кожен випадок не відкриття інформації повинен бути чітко визначеним. Однак у разі, коли версія документа з вирізаними фрагментами тексту є помилковою за змістом або взагалі позбавлена змісту, то в доступі до документа може бути відмовлено.

7.3. Орган державної влади може надати доступ до офіційного документа, спрямовуючи особу, яка звертається із запитом, до альтернативних джерел, з яких можна отримати інформацію.

8. Оплата за доступ до офіційних документів

8.1. Ознайомлення на місці з офіційним документом повинно бути безкоштовним.

8.2. Видача копії офіційного документа може бути платною, однак ціна має бути розумною і не перевищувати дійсних витрат з боку органів державної влади.

9. Процедура перегляду

9.1. Заявник, якому відмовлено в його запиті про офіційний документ, про окремі його частини або про документ у цілому, запит якого був відхилений або залишився без відповіді впродовж терміну, про який йшлося в принципі 6.3, повинен мати доступ до процедури перегляду в судовому порядку або ж в іншій незалежній встановленій законом інстанції.

9.2. Заявник повинен завжди мати доступ до швидкої та недорогої процедури перегляду з боку органу державної влади або до перегляду відповідно до викладеного вище пункту 1.

10. Додаткові заходи

Держави-члени повинні вжити необхідних заходів з тим, щоб:

(i) інформувати громадян про їх право на доступ до офіційних документів та про те, у який спосіб вони можуть ним скористатись;

(ii) забезпечити, щоб офіційні посадові особи проходили необхідну підготовку з питань їхніх зобов'язань та обов'язків з огляду на запровадження цього права;

(iii) забезпечити, щоб заявники могли користуватися цим правом.

З цією метою органи державної влади повинні, зокрема:

- ефективно вести документацію в такий спосіб, щоб доступ до документів був легким;
- застосовувати чіткі процедури для зберігання та знищення власних документів;
- оприлюднювати інформацію щодо проблематики або діяльності, які належать до їх компетенції, наприклад, шляхом підготовки переліку або реєстру документів.

11. Інформація, яка оприлюднюється з ініціативи органів державної влади

Органи державної влади повинні за своєю власною ініціативою вживати необхідних заходів задля оприлюднення інформації, яка є в їх розпорядженні в разі, якщо оприлюднення такої інформації здійснюється в інтересах підтримки відкритості адміністративних органів та ефективності взаємодії між різними адміністративними органами або ж заохочує широкі кола громадськості до участі в розгляді питань, що становлять громадський інтерес.

Переклад з англ. – Віри Брижско.

Режим доступу: [//www.coe.int/T/E/Human_rights/rec\(2002\)2_eng.pdf](http://www.coe.int/T/E/Human_rights/rec(2002)2_eng.pdf)

~~~~~ * * * ~~~~~